

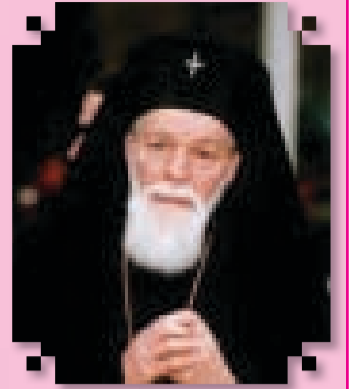
MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

DIRECTOR: VASILE TODI

REDACTOR-ȘEF: ȘTEFAN TARJOC

Sfânta Drosida,
fiica Împăratului
Traian

Dacă relația lui Traian cu religia Mântuitorului Iisus Hristos este incertă, despre una din fiicele lui, numită Drosida, se spune că a fost botezată și a rămas în tradiția Bisericii ca sfântă. Sub acest nume însă există și o altă sfântă martirizată în Antiohia la începutul secolului al IV-lea căreia Ioan Hrisostom i-a închinat o frumoasă predică (Migne, E.G., voi. 50, col. 683-649). E motivul pentru care a fost asimilată fiicei lui Traian. În orice caz, Drosida, la care dorim să ne referim în cele ce urmează, a intrat în sinaxarele Bisericii. Se spune astfel că în timpul domniei lui Traian (98-117), la Antiohia, unde s-a aflat și împăratul o vreme

(continuare în pag. a 2-a) ➔

✠ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

TATA OANCEA

2 februarie 1968. Prima dată l-am întâlnit pe Tata Oancea într-una din numeroasele călătorii spre Ciclova Montană. Locuiam la Zăguzeni și o însoțeam pe doamna Iustina, sora tatălui meu, în vacanțele mele de vară la Ciclova Montană. Acolo se afla casa ei. O părăsise cu treizeci de ani în urmă. Voia să se întoarcă acasă, trebuia să se întoarcă acasă, nu mai avea de ce să rămână la Timișoara sau la Zăguzeni. Inșă casa trebuia reparată. Trebuiau refăcute acoperișul, gardurile, ferestrele.

Ciclova Montană nu era foarte departe de Zăguzeni, dar nu exista un tren direct. Schimbam cursele la Caransebeș, Călnic, Berzovia. Ajungeam seara târziu la Oravița de unde, pe jos, în jumătate de oră, într-o oră, atingeam punctul terminus al călătoriei noastre. Acum mă jenează aceste mărturisiri:

greu îmi pot imagina sunete atât de cafonice precum cele ce numesc localitățile prin care treceam. Nu pot să evit traseul regal al copilăriei mele atunci când scriu despre poetul, pictorul, sculptorul și jurnalistul Petru E. Oance. Simt că trebuie să fac un efort de voință, ca să dactilografiez: Zăguzeni, Caransebeș, Călnic, Berzovia, Oravița, Ciclova Montană.

La Caransebeș ajungeam la miez de noapte. Cursa spre Reșița aștepta în gară până dimineața și noi ne instalăm în compartiment cu câteva ore înainte de plecarea ei. Nu eram doar noi, mai erau și alții. Die Schlafwandler. Era trenul cu care mergeau la lucru navetiștii, navetistele, oamenii ocupațiilor provizorii: încă țărani, încă precupeți, încă obișnuiți să se întoarcă zilnic acasă, ca să se spetească muncind grădina. Și dormind în

ADEVĂRUL
LUNII
Comunismul nu a dispărut,
s-a privatizat...

Marius Oprea

tren ca în cel mai confortabil dintre hoteluri, sforăind, înjurând în somn. Nu jucau încă septic și nici șazeci și șase. Nu erau încă fericiții posesori ai timpului liber.

La Călnic, așteptând cursa de Berzovia, luam dejunul: ceai din vechiul termos al doamnei Iustina, șuncă, ouă fierte, pâine cu unt. Aveam bagaje destule. Când coboram din tren, doamna Iustina le număra cu vizibilă emoție: unu-doi-trei-patru-cinci. Cinci. Patru geamantane plus o sacoșă cu mâncare.

(continuare în pag. a 3-a) ➔

Cornel UNGUREANU

Poezi ai tuturor vromurilor

Vasile POSTEUCĂ

România, România
Ce-ai lăsat Rusii să vie,
Să ne ducă'n pribegie?
Că vin nesfârșită brumă
Și norocul ni-l sugrumă,

Sugruma-i-ar foc și ciumă...
Șteama scumpă de domnie
E și ea în pribegie.
Țara-i jale și urgie...
Lanțul gleznele ne strânge,

JALE BASARABEANĂ

fragment

Plânge tot Românul, plânge,
Nistrul duce numai sânge...
Pârcălabii și hătmanii
Trec prin noapte umbre stranii

Ca i-au turburat dușmanii...
Și în goana lor nebună
Se înalță'n scări și sună
Jale grea din corn de lună...

HOREA A FOST ÎMBRĂȚIȘAT PE ROATĂ DE UN PREOT UNIT

În luna care a trecut, în satul Coșarii din jud. Timiș, a avut loc ediția a II-a, a Festivalului-concurs de folclor, "Câte stele-s pe Banat", organizat cu sprijinul Consiliului Județean Timiș, al Organizației Internaționale a Aromânilor și al Primăriei comunei Brestovăț. Festivalul încadrat în cadrul proiectului "Agenda culturală al Consiliului Județean Timiș", s-a desfășurat în catedrala greco-catolică a satului Coșarii. Cu acest prilej, directorul revistei noastre, domnul Vasile TODI, în calitate sa de președinte al Organizației Internaționale a Aromânilor, a rostit un discurs pe care îl publicăm integral.

Victoria LEITNER
Redactor responsabil al Trustului de Presă
"Magazin" pentru jurnalele din jud. Hunedoara

Muzeul portului popular din satul Coșarii,
comuna Brestovăț, județul Timiș

ONORAT JURIU, DOAMNELOR ȘI DOMNILOR,

Creștinat din zorii ivirii sale pe lume, Poporul Român se sprijină pe trei piloni fundamentali: Biserica creștină, limba română și folclorul său. Au reușit vrăjmașii Neamului Românesc de-a lungul veacurilor să facă în așa chip, ca limba română să fie vorbită doar în coliba țaranului, iar cântecul popular îngăduit doar la marginea holdelor pe care trudeau românii. Doar Biserica nu ne-au putut-o strămuta asupra lor. Ea a rămas pentru veșnicie în inima satului românesc. Astăzi, când prin înțelegerea profund creștină a Înalt Prea

(continuare în pag. a 8-a) ➔

Vasile TODI

ANUL XVI
NR. 7 (197)

Tel. 0721.935.392 Fax: 021.519.9551
WWW.MAGAZINMR.RO MAĞAZINMR@YAHOO.COM

ISSN:
1453-2700

2010

SFÂNȚA DROSIDA, FIICA ÎMPĂRATULUI TRAIAN

☛ (urmare din pag. 1)

(115-116), trăiau cinci fecioare care duceau o viață plăcută lui Dumnezeu și care, în ciuda primejdiei la care se expuneau, îngrijeau de trupurile celor care erau martirizați pentru Hristos. Fiica împăratului Traian, Drosida, care a devenit creștină, se întâlnea pe ascuns cu aceste cinci fecioare și se alătura lor în tot ceea ce făceau. Un consilier al împăratului numit Adrian, logodnicul Drosidei, aflând că cineva fura noaptea trupurile martirilor, și-a informat superiorul care a rânduit soldați spre a aresta hoții. Surpriza a fost mare când s-a constatat că făptașii nu erau altcineva decât cele cinci fecioare împreună cu Drosida. Aceasta a fost reținută într-o încăpere a palatului și obligată să se lepede de Hristos, ceea ce ea a refuzat.

Cele cinci fecioare însă au fost aruncate într-un cuptor unde se topea arama pentru captușirea fundului băii publice, a cărei inaugurare urma să se facă.

La festivitatea ce s-a organizat a venit multă lume, dar toți cei care s-au adunat au pierit unul câte unul. Aflând Traian cele întâmplate și înțelegând că la originea acestei tragedii s-au aflat fecioarele sacrificate, a poruncit ca pe locul băii să se așeze cinci idoli.

În noaptea care a urmat se spune că împăratul a văzut în vis un păstor cu înfățișare înfricoșătoare și mai multe oi care pășteau pe o pășune cerească. Acel păstor i-a vestit că Drosida va veni curând să se alăture turmei. Trezindu-se, inima lui Traian s-a învârtoșat ca cea a lui Faraon odinioară și a poruncit să se aprindă două focuri la marginea orașului. Totodată a emis un decret prin care invita pe toți creștinii să se arunce în flăcări de bună voie dacă voiesc să scape de chinurile la care urmau să fie supuși înainte de a fi executați. Aflând Drosida că mulți creștini s-au hotărât să se arunce în flăcări pentru a se împreuna cu Hristos, s-a rugat lui Dumnezeu să-i îngăduie a se alătura creștinilor și să intre astfel în împărăția cerurilor. Profitând de somnul paznicilor, ea a fugit, dar și-a dat seama că nu a fost încă botezată.

Atunci și-a răspândit pe trup un mir bine mirositor după care s-a aruncat într-un lac zicând: «Roaba lui Dumnezeu Drosida se botează în numele Tatălui, și Fiului și al Sfântului Duh». Rămase apoi șapte zile fără să mănânce și rugându-se, iar în ziua a opta și-a dat sufletul lui Dumnezeu pentru a se alătura sfinților (Hieromoine Macaire de Simonos-Petras, *Le synaxaire. Vie des Saints de l'Eglise Orthodoxe*, voi. 3, Thessalonique, 1990, pp. 428-429).

Excelent aricolul semnat de tânăra jurnalistă Ioana LUCĂCEL, publicat într-o gazetă din Maramureș și trimis redacției noastre de domnișoara Olga Duma, cititoare atentă a revistei noastre, în format electronic.

JENANT, MIȘEILOR! ȚARA LUI ANDREI

Țârziu. Psihologii spun că oboseala îți influențează într-un procent important dispoziția. Poate o fi așa. Și poate cu mai mult somn mi-aș rezolva tristețile, revoltele, frustrările și obsesiile. Era la fel de târziu când, într-o seară, am văzut-o la televizor pe Georgia. Dar atunci, nu din cauza orei m-am enervat. Georgia are 28 de ani, un Aston Martin și bijuterii de 30.000 de euro, deși, până când a fost ridicată la statutul de "eroină-sefă" a Oficiului pentru Cultul Eroilor, n-a muncit niciodată. Luată la întrebări în legătură cu averea, Georgia și-a luat vocea de "dirigintă revoltată" care scoate un elev la tabla și a început să vorbească de merite.

Atunci, mi-am amintit de cei pentru care "lucrează" ea. Mi-am amintit de o poveste. Era primăvara lui 1992. De obicei, începutul lunii martie însemna bucurie pentru familia Ivanțoc, pentru că și Andrei și Eudochia sunt născuți în primele zile din "marțișor". Dar în acel an a fost altfel. Începuse războiul transnistrian, iar pentru cei care se opuneau separatiștilor, primăvara aceea nu mai avea să aducă nimic bun. Membrii grupului Ilașcu se opuneau separării Transnistriei de Moldova și se considerau români. Din această "vină", în dimineața zilei de 2 iunie, militarii din forțele speciale au bătut la ușa familiei Ivanțoc. Andrei a fost bătut crunt și arestat. Furia a fost declanșată de un tricolor pe care îl îl purta la rever. Când s-a întors acasă de la serviciu, Eudochia a găsit doar papagalul. Dar, de atunci, nici el nu a mai vorbit. De acasă, Andrei a ajuns direct în beciurile Armatei a 14-a. Îl țineau ca pe animale, cu capul în jos, cu mâinile legate, și îl fugăreau la wc cu câini. Odată la 24 de ore. Sistematic, li se spunea ca vor fi împușcați. Până a venit procesul și celebra cușcă de fier din care rasuna: "noi suntem români". Eudochia își vizita soțul, mergând 15 km pe jos, împreună cu soția lui Tudor Petrov Popa. Ca să nu le impuște, fetița lui Petrov Popa ținea deasupra capului o batista albă. Au urmat apoi ani mulți, 15, de bătaie, foame, greva foamei și putere izvorâtă dintr-un tricolor pe care îl ținea sub pernă. În 2007, Andrei a fost eliberat, după o ultimă bătaie. De atunci, trăiește din ajutor de șomaj, ori muncește pe unde apucă. La trei ani de la eliberarea lui, pe 2 iunie, nimeni nu i-a pomenit numele. Georgia era ocupată să-și apere eric Aston Martin-ul.

E târziu. E prea târziu la mine-n gând.

S-A DUS TOT PE APA SÂMBETEI

Conform proverbului - mintea românului de pe urmă - nu ne-am învățat mințe, după atâtea rânduri de inundații. N-am făcut diguri corespunzătoare, n-am colaborat cu vecinii

În domeniul apelor, n-am ascultat sfaturile specialiștilor... și o pățim din nou... și iarăși... și iarăși.

Cu fiecare viitură se pierd vieți omenești, se pierd miliarde de euro prin imobile distruse, recolte compromise, lucrări de infrastructură deteriorate: poduri, podete, drumuri, lacuri și canale colmatate, distrugere milioane de tone de humus, alunecări de teren, etc..

Pagubele materiale foarte mari, sunt irecuperabile, uneori schimbă destine, alteori provoacă sinucideri sau risipesc munca de-o viață, a unor oameni nevinovați. Toate acestea doar din cauza unor neglijențe, a unor proaste gospodării a fondurilor, a unor lucrări de infrastructură neexecutate la timp sau executate necorespunzător.

An de an în loc să progresăm, să construim ceva nou... trebuie să cârpinim, să ne lingem rănile și să ne îndatorăm, dar cât și până când...

Așa am ajuns la o datorie externă ce tinde spre 100 miliarde de euro și o să avem ce plăti și noi și copiii noștri.

Dr. ec. ȘTEFAN TARJOC

(urmare din pag. 1)

Sunt toate. N-am pierdut nimic, n-am uitat nimic. La Călnic așteptam o oră, la Berzovia o jumătate. Dincolo de Berzovia începea Zona, pentru care eram aprovizionați cu hârtii speciale. Hotarul, granița, Cealaltă lume.

ZONA

În Zonă oamenii erau de obicei cumsecade. Mai complicat era până acolo, fiindcă puteam rata coborârea la Călnic. Sau puteam greși cursa la Berzovia. Bagaje multe, vagoane supraaglomerate, stații mici în care trenurile opreau puțin, în drum spre Reșița sau Timișoara. Dacă ratam coborârea la Călnic — și o ratam uneori —, ajungeam la Reșița. Pe distanțe scurte — Călnic-Reșița și înapoi Reșița-Călnic — deveneam pasageri clandestini. Pentru nimic în lume doamna Iustina n-ar fi vrut să încalce legea, dar iată, trebuia! Îi poate explica domnului conductor: biletul arată că greșeala noastră e involuntară.

Conductorul era dintre cei răi, voia să scrie proces verbal. Atunci a apărut Dânsul. Mai târziu voi afla că în viața lui de ziarist famelic purtase nenumărate războaie cu C.F.R.-ul, care nu catadicsise să-i acorde permis de liberă circulație. Nu-l considerau jurnalist! Nu-i iubeau poezia! Acum mai adăuga vechilor războaie unul. Își lua drept martori ceilalți călători. Niciodată slujbașii căilor ferate - spunea - nu avuseseră pic de respect față de doamnele distinse. Sunt insensibili. Sunt barbari. Sunt urmașii hunilor și ai vizigoților dacă ar fi să ne luăm după calitățile lor. Sunt noii barbari. Întotdeauna - zicea - aceștia s-au năpustit asupra femeilor și copiilor, asupra ființelor fără apărare. Iată, nemernicul acesta ar trebui să fie fericit fiindcă o are

în față chiar pe doamna Faustina! Acesta este numele adevărat al doamnei Iustina! Ființă nedemnă, îi spuse conductorului, te rog să părăsești acest compartiment, pe care prezența dumneata îl necinstește!

Era un domn într-un costum foarte vechi, nu lipsit de eleganță, cu o pălărie cu boruri largi.

TATA OANCEA

— Nu v-am văzut de mult, foarte demult, de când eram la Timișoara, în Palatul Dicasterial... a îndrăznit doamna Iustina.

— Îmi permiteți să mă prezint (sau prezentez?), mi s-a adresat mie salvatorul, sunt Petru E. Oance, sculptor și poet, fost proprietar al revistei Vasiova.

— Cel mai mare poet al nostru, a rostit repede doamna Iustina.

— Cel mai mare poet al nostru este Mihai Eminescu, am protestat eu, încercând să mă ascund după doamna Iustina. Omul nu-mi plăcea, era bătrân, părul alb îi ieșea în dezordine de sub o pălărie străveche. Așa îmi imaginam medicii făcători de rele din Evul Mediu, îndemonizații rătăciți între profesiunea de tămăduitor și meseria de vraci. În pozele pe care le știam, Poetul era frumos ca un zeu, era tânăr, ce poet putea să fie omul acesta?

— Tânărul a rostit adevărul, a exclamat domnul Petru E. Oance, ridicând dreapta spre cer. Tânărul a vorbit ca un adevărat cunoscător, a adăugat Tata Oancea solemn. N-a zis A. Toma, a zis Eminescu! Îți urez să ajungi cât Iorga de mare! Și, adăugând împăciuitor: Preanorata doamnă a zis al nostru, adică al bănașenilor!

Se cunoșteau, se cunoșteau. Nu avea prea mult timp de taclale, Petru E. Oance cobora la a doua stație. Dar aveau. Tata Oancea semăna tulburător cu bunicul lui Ernesto, cel care fusese în Tibet și-l adusese la Viena pe acel lama care vindeca de atâtea boli. Nici lama, nici bunicul lui Ernesto, Giovanni, nici chiar Ernesto nu mai erau și nici măcar Ion, soțul doamnei Iustina, cel care îi dădea lui Tata Oancea... cel care îl stipendia pe Tata Oancea, autorul și proprietarul revistei Vasiova. Da, exclama doamna Iustina, se întâmplaseră prea multe pentru niște ființe simple care ar fi trebuit să trăiască liniștite... Se întâmplaseră multe, fiindcă - spunea Tata Oancea - oamenii erau păcătoși. Fiecare trebuie să-și plătească păcatele. Iar dumneata - mi se adresă cu puțin înainte de stația Bocșa -, dumneata să fii demn de bunicul dumitale! Și, în crescendo: a fost cel mai mare băutor de bere din tot Banatul!

Si, pe peron, dezvoltând ideea: berea din Ciclova era cea mai bună din Imperiu!

Dincolo de Călnic aveam din nou bilete în regulă, dincolo de Berzovia începea ultima etapă a călătoriei în care apăreau Oamenii cei Buni. Puteam să ne tragem sufletul, să respirăm ușurați, să medităm asupra celor întâmplate.

— El, continuă gâfâind ușor doamna Iustina (eram în cursa de Oravița), el... are ceva cu nervii.

Și, speriată, ca și cum ar comis o indelicatete:

— E poet... mare. Dar are ceva cu nervii. Este... puțin bolnav. Spune că are hărțile secrete ale... Chinei. Venea pe la noi când locuiam în Palatul Dicasterial. Prin 1930 locuia în Timișoara, pe strada Joffre, la numărul 10. Ion îi dădea câte ceva. Era... foarte sărac.

Și, ca să nu înțeleg eu greșit ce avea de spus:

— Întotdeauna scriitorii au fost foarte săraci.

Urma un lung monolog despre numele secrete ale poetului. Numele secrete a lui Petru E Oance erau Giovanni Encovetti. Ernesto spunea că ar putea fi reîncarnarea lui Lao Ți, șoptea doamna Iustina.

Monologul despre Tata Oancea al doamnei Iustina apare în jurnal abia în decembrie 1967 și e legat de un drum cu mașina în județul Caraș.

MAFIA BALCANILOR

Mă aflam într-o cafenea întunecată și îl ascultam pe fostul partener de afaceri al lui Vania Bokan, omul care deschisese, pe când avea 30 de ani, în 1985, primul magazin privat de haine din Belgrad, numit Hannibal. Interlocutorul meu m-a avertizat că dacă îl voi deconspira, avea să fie omorât în curând. Și ca să fie mai convingător, a adăugat: „Și probabil că te vor omori și pe tine.” Dar după această introduce sumbră partenerul meu de discuție mi-a povestit aprins: „La început călătoream în Italia și cumpăram cantități mari de haine făcute de designeri, pe care le vindeam în Hannibal. Atunci Vania a avut o idee mai bună — noi am numit-o Dazzle (Orbirea), a explicat el. Urma să comande hainele din România.

“HAINELE DIN ROMÂNIA ERAU PERFECTE”

Erau perfecte — nu le puteai deosebi de originalele italiene — și le vindea ca și cum ar fi fost originale cu un profit uriaș. Înainte, pentru a obține astfel de haine, oamenii trebuiau să facă un drum până în Italia.”

Vania Bokan era neobosit, dinamic și inteligent. Mama lui fusese pediatru, tatăl lucrase pentru Națiunile Unite, iar el crescuse în locuri exotice precum Indonezia și America de Sud. Avea talent la limbi străine și pe lângă sârbo-cro-

ată vorbea greaca, italiană și engleză. Bokan era un întreprinzător innăscut, plin de idei. Atunci când și-a deschis buticurile în Belgrad și Novi Sad și mai târziu ateliere de fabricație în zona Balcanilor, nu era altceva decât un capitalist model, care profita de ocaziile oferite de prăbușirea comunismului și de orientarea către lumea vestică. Chiar înainte de izbucnirea războaielor de la începutul anilor '90 el își diversificase compania, importând și exportând tot felul de bunuri în și din Iugoslavia. Afacerile lui erau cât se poate de legale. El crea legături economice între o fostă țară comunistă și Uniunea Europeană și asigura în același timp venituri pentru stat și locuri de muncă.

“SERBIA ESTE SITUATĂ ÎN INIMA RUTELOR COMERCIALE DIN BALCANI”

Dar în 1992, războiul din Bosnia și sancțiunile ONU i-au stricat afacerile. Odată cu impunerea embargoului Iugoslaviei toate afacerile lui Bokan au devenit ilegale din punctul de vedere al dreptului internațional, întrucât Serbia era centrul imperiului său comercial.

Sancțiunile au avut un efect neglijabil asupra Uniunii Europene și Americii. Majoritatea companiilor vestice își permitau să întrerupă schimburile comerciale cu Belgradul, în special după ce guvernele lor le amenințaseră cu pedepse considerabile dacă încercau să încalce embargoul.

Serbia este situată în inima rutelor comerciale din Balcani — drumurile și piețele sale sunt aproape la fel de vitale pentru vecini ca și pentru Serbia însăși. Evident că ONU a avertizat toate țările din jur cerându-le să înceteze toate legăturile cu Serbia și Muntenegru. Sancțiunile au reprezentat o catastrofă pentru țările balcanice și ignorarea lor era inevitabilă.

Chiar dacă guvernul bulgar nu mai putea în mod oficial să facă afaceri cu Serbia, oameni de afaceri precum Ilia Pavlov se simțeau mult mai liberi în mișcări. Contraspionajul militar iugoslav, KOS, și-a folosit influența în cadrul Multigroup și l-a încurajat pe Pavlov să împrumute vagoane-cisternă de la guvern pentru a trimite cu trenul mii de tone de petrol în Serbia. Transporturile erau însoțite de membrii SIC, una dintre cele două mari organizații interlope de protecție din Bulgaria și lăsate să treacă de ofițerii vamali ale căror venituri modeste erau o garanție că li se putea cumpăra tăcerea extrem de ușor. Ambasadorul american la Sofia din acea vreme, Bill Montgomery, își amintește cum statul bulgar era cât se poate de implicat de la bun început: „Un reprezentant al ambasadei trecea întâmplător frontiera vestică” noaptea, când a observat o mulțime de polițiști cu lanterne. Oficialul american a tras pe dreapta și a privit ce se întâmplă. Au trecut o sută de vagoane-cisternă — au fost numărate — huruind în miez de noapte înainte de a fi direcționate dincolo de graniță de către forțele de poliție bulgară.”

Principala cale de acces a Bulgariei către restul Europei trecea prin Serbia. Atunci când a impus sancțiuni asupra Bagdadului, Consiliul de Securitate ONU i-a spus deja Sofiei să uite miliardul de dolari pe care Irakul condus de Saddam i-l datora. Acum ONU îi spunea Bulgariei că nu-și mai putea trimite camioanele prin Serbia. Era o măsură devastatoare, întrucât cea mai mare parte a exporturilor către Europa de Vest era reprezentată de bunuri perisabile. „Bulgaria avea un PIB de 10 miliarde de dolari și, ca urmare a necomercializării fructelor și legumelor, au pierdut un venit anual de 1 miliard de dolari”, a explicat Bill Montgomery. „Am propus să permitem bulgarilor să își trimită săptămânal un convoi prin Serbia, care să fie însoțit de un vehicul ONU în capul coloanei și de un alt vehicul în spatele ei. Acesta urma să tranziteze Serbia fără nicio oprire. ONU a fost de acord, europenii au fost de acord, dar Leon Furth, consilier al vicepreședintelui american Al Gore, s-a opus și astfel planul a fost blocat.

Al Gore nu a putut fi clintit, ceea ce era foarte frustrant.” Într-adevăr frustrant și, mai mult decât atât, era un stimul de oferit crimei organizate, care prospera de pe urma dezasterelor economice promovate de astfel de politici mioape.

“ROMÂNII TRANSPORTAU PETROL DE PROASTĂ CALITATE”

Vecinii Iugoslaviei nu au primit nicio pară chioară ca asistență sau compensație — se aștepta de la ei să susțină costurile indignării morale ale comunității internaționale. În consecință, singura soluție prin care acestea își mai puteau susține pensiile, salariile și sistemul de sănătate a fost să permită grupărilor infracționale să preia controlul principalelor rute comerciale ale țării și să-și proclame ignoranța, neputința sau ambele. Pe măsură ce criza s-a adâncit, același parcurs l-a înregistrat și păgubitoarea relație simbiotică dintre lumea politică și cea infracțională.

În Serbia Vania Bokan, întreprinzătorul textilist, s-a implicat rapid în organizarea de transporturi de petrol și metale către Iugoslavia. Interlopi și oameni de afaceri din regiune au lucrat febril pentru a țese un păienjenis des de prietenii și rețele, care să ocolească embargoul. Votul Consiliului de Securitate ONU, care a impus sancțiunile, a creat practic peste noapte o mafie panbalcanică ce se ca-

racteriza printr-o imensă putere, influență, creativitate și corupție.

Unele voci din administrația americană l-au avertizat pe președintele Clinton asupra consecințelor grave. Un membru de vază al Trezoreriei americane mi-a mărturisit: „Le-am spus pe șleau colegilor noștri de la Casa Albă că nu poți înfrânge niciodată Serbia cu sancțiuni. Sârbii aveau suficientă mâncare și ca urmare a poziției centrale a acesteia în regiune vecinii ei nu aveau altă soluție decât să-și continue schimburile comerciale cu statul sârb.” Ca multe alte asemenea avertismente referitoare la impactul păgubos al sancțiunilor, și acesta a fost ignorat.

Curând, toată lumea urma exemplul dat de Vania Bokan, vânzând petrol către Serbia de la orice sursă. Românii transportau barje încărcate ochi cu petrolul lor de proastă calitate. „În Albania, remarca un raport al serviciilor secrete americane, petrolul era adus prin intermediul unei conducte construite peste frontiera nordică, transportat cu barca pe lacul Shkoder, cu convoaiele de mașini dotate cu rezervoare suplimentare și cu ajutorul măgarilor, ce transportau butoiașele de petrol prin munți... Se estimează că Albania a câștigat în perioada 1993-1994 peste 1 milion de dolari zilnic din traficul cu petrol.” În ciuda faptului că era unul dintre cei mai înverșunați critici ai Serbiei, Albania a jucat un rol esențial în aprovizionarea cu petrol a Belgradului. „Produsele petroliere erau aduse din Ucraina cu ajutorul barjelor”, continua raportul. „Frecvența transporturilor de-a lungul Dunării a atras interesul piraților sârbi, care navigau pe râu în căutarea transporturilor de combustibil pe care să le ia cu forța...”

Produsele petroliere românești ajungeau pe căi rutiere, cu vapoarele și prin intermediul unei conducte subterane ce pornea de la o instalație petrolieră din orașul Timișoara. Automobilele erau modificate pentru a transporta până la 1900 de litri de combustibil.”

“CEI PATRU C AI SERBIEI”

Acest carnaval al impunerii de sancțiuni era o ocazie pe care oamenii de afaceri ruși nu o puteau rata. Companiile petroliere rusești au încheiat un acord barter cu Serbia. Utilizându-și surplusul de grâne, Belgradul a putut aduce în țară în fiecare an petrol în valoare de 100-250 milioane de dolari.

Atunci când combustibilul ajungea la consumatorul obișnuit din Belgrad, prețul acestuia era de patru ori mai mare decât oriunde în Europa. Il cumpăram de obicei de la marginea drumului, în districtul Zemun. Micii negustori stăteau așezați pe canistre și găleți pline de combustibil (și de obicei țineau și o țigară în colțul gurii). Vehiculele se opreau lângă aceștia și șoferul cumpăra cinci sau zece litri de orice fel de combustibil disponibil. Aveam o relație comercială cu un anume Stevo din Zemun care mă asigura că primesc numai combustibil de bună calitate din Ungaria sau Bulgaria.

Zagreb, Belgradul, precum și multe alte orașe din regiune erau ticsite cu mașini Ferrari, Porsche, mașini Mercedes blindate și SUV-uri. Din când în când malaci cu ochelari de soare se iveau din spatele geamurilor fumurii ale mașinilor. Îmi amintesc perfect de un patron de restaurant speriat din Skopje, capitala Macedoniei, care mi-a cerut să achit nota și să părăsesc repede masa fiindcă avea niște invitați speciali ce urmau să sosească în curând și nu dorea să-i dezamăgească. În timp ce ieșeam din restaurant am văzut dând buzna în restaurant gașca de culturiști lobotomizați, care nici măcar nu erau macedoneni, ci bulgari — aceștia se simțeau în țările străine ca la ei acasă.

Purtau armele la vedere fără să se teamă de consecințe și etalau însemnele naționaliste ale unei anumite grupări — cei patru C ai Serbiei, crinul Bosniei, vulturul Albaniei sau drapelul în carouri al Croației.

Pagină realizată de Cristina MACARIE

Redactor responsabil al Trustului de presă “Magazin”, pentru “Jurnal de Moldova-Nouă”, după o carte semnată de Misha Glenny

TRISTA CONSTATARE

Până-n 1989 eram mintiți 2 ore/zi, la televizor! Acum suntem mintiți 24 de ore/zi.

Până-n 1989, președintele era laudat de patriarhul României, acum președintele pupă mâna patriarhului. Homosexualitatea e prezentă la cele mai înalte nivele. A pupa mâna cuiva, este o opțiune sexuală!

În ziua de azi, poți face o facultate și numai cu bani. Examenele de semestru sunt teste grilă, iar subiectele sunt postate pe net cu 2 săptămâni înainte!!!

Astăzi se fac consolidări la tronsoane de căi de tramvai unde nu e cazul, doar pentru a încasa "comisionul". Toată clasa politică așteaptă cutremurul ca pe D-zeu. Până-n 1989 fiecare cetățean mergea în concediu, o dată la mare și o dată la munte. Azi doar 5%

mai își permit! Până-n 1989, banii obținuți din exploatarea resurselor naturale, erau direcționați către protecția socială, astăzi sunt direcționați către protecția MAFIEI! Apa plată e la fel de scumpă ca berea? Cumpărăm Cola la același preț cu laptele, dacă nu mai scump. În loc să ne hrănim copiii îi otrăvim cu mâna noastră!

Parizerul e făcut din celuloza alimentară și prafuri extrem de toxice. Toate preparatele conțin aditivi toxici ce permit absorbția apei. Am ajuns să cumpărăm apa la preț de suncă presată. Am ajuns să ne cumpărăm propria moarte în rate! Banii ce n-i se fură zi de zi, se întorc înapoi sub formă de împrumut. Cine are interes să se oprească jaful atâta timp cât acesta generează dobânzi aceluiași hoți.

Radu RONCEA

SPORT ȘI... POEZIE

Sublime torțe vii, pe stadion!

E-n totul scris: nimic să nu rămâie!
Statornic nu-i nimic din câte sunt,
Din grăiele curbate la pământ,
Or să tresalte, mâine, alte grăie!
Cad frunzele spre toamnă, rând pe rând,
Dar din belșugul care stă s-apuie,
Alți muguri cresc cu tinere gurguie,
Și alte seve forfotă-n străfund...
E-un cântec vechi,
iar vântul-manifest
Prin crengi,
prin plete-l șuieră-n arcușe...
Ci, din vigoarea cântului acest,
Sălta-vor alte mlade, jucăușe!
Alți arbori zburători or să se-nfrunte,
Când fi-voi vânt
Și-am să-i mângâi pe frunte!...

Tudor GEORGE

Ipoteze inedite

2012
PROFEȚIE REALĂ SAU FALSĂ !?

Am tot menționat că trecerea prin Centura Fotonică duce la o schimbare radicală a vieții pe Terra. Ce înseamnă însă aceasta, concret? Centurile de siguranță, va rog! Centura Fotonică atât de imensă, încât trebuie străbătută timp de 2.000 ani, emite o intensă radiație electromagnetică, atât în spectrul vizibil, cât și în cel invizibil, de înaltă frecvență (inclusiv raze X).

Fotonii Centurii vor exercita o multiplă și șocantă influență asupra materiei terestre. În primul rând, se va constata fluorescența tuturor corpurilor iar ca rezultat... nu va mai exista noapte timp de 2.000 de ani!!! Corpurile vor emite o lumină fără temperatură și nu vor avea umbră.

Întregul sistem solar își va schimba structurile moleculare ale materiei iar energia fotonică nu va mai da dureri de cap la NASA, va deveni sursa majoră de energie liberă și nepoluantă (gândită de Tesla).

Planeta va suferi o scădere progresivă a densității și își va schimba "bătăia inimii". După ce a avut o valoare constantă timp de milenii, "rezonanța Schumann" a Terrei a început să crească, din 1980, de la 7,8 Hz, apoi să se accelereze, ajungând la 12 Hz, nivelul de astăzi.

Aceasta înseamnă că, dată fiind creșterea frecvenței vibratorii a Pământului, cele 24 de ore de viață ale unei zile sunt... doar 16 ore reale! Deocamdată este încă bine și acceptabil, deși explică de ce nu mai avem suficient timp, suntem tot mai grăbiți și mai oboșiți.

Ce se va întâmpla în momentul intrării în Centura Fotonică, în 2012 sau în alt an, este pur și simplu de neînchipuit: întreaga planetă, inclusiv omenirea, va trece într-o altă dimensiune! Încă neclar? Mai concret: 24 de ore vor fi... 0 ore efective, deci timpul terestru nu va mai exista!!! Iar pentru că o nenorocire nu vine niciodată singură, în acel "Punct Zero" se vor inversa și Polii Magnetici ai Pământului.

Vestea bună este, repet, că Sfârșitul Timbului nu înseamnă Sfarșitul Lumii.

Semn că momentul este relativ aproape, intensitatea plasmei strălucitoare de la marginea sistemului solar a crescut recent de 10 ori, după cum scria Eugen Dorcea, în cartea *Istoria Secretă a Omenirii - vol. II*, mai 2006.

Dr. ec. Ștefan TARJOC

Timișoara

UMOR EVREIESC

VIS-A-VIS

Doi evrei au magazinele alimentare vis-a-vis. Într-o zi apare la primul afiș că are zahăr de vânzare cu 3000 lei/kg. A doua zi celălalt se înfurie și pune un afiș pe care apare 2800 lei/kg. A treia zi primul pune din nou un preț mai bun: 2600 lei/kg. A patra zi al doilea afișează un preț de 2400 lei/kg. În sfârșit, în a cincea zi primul se duce în prăvălia celui de-al doilea.

- Dar, ia spune, cum poți să scazi prețul în așa hal că vom da faliment amândoi! Noi luăm zahărul cu 2450!

- Eu nu cred ca voi da faliment pentru că nici nu am zahăr de vânzare.

D'ALE LU' DINESCU

Moș Iliescu de
asta și trăiește,

atât că știe

să pună ura

deoparte. Iliescu a înțeles

ce-i satira. Bănescu are o

ură obositoare. Ura lovește

ficații mai tare decât

whisky-ul.

Marioara MICULA

Redactor al revistei "Jurnal de Bară",
din cadrul Trustului de Presă "Magazin"

PHOENIX ACASĂ

Timișoara a fost gazda unui eveniment cultural de maximă importanță, reunind longeviva formație rock Phoenix cu Corul și Orchestra Filarmonicii din Timișoara într-un spectacol intitulat SymPhoenix. Amplasarea concertului s-a decis a fi în Parcul Rozelor ca fiind un parc emblematic pentru acest oraș, după afirmația prezentatorului Florin Mihoc. Data- 24 iunie 2010, poate nu întâmplător odată cu sărbătoarea Sânzienelor cu adâncă simbolică în folclorul românesc cunoscută cu siguranță de cei care au promovat etno-rockul românesc. În deschidere, după bunele uzanțe ale concertisticii au performat două formații în creștere: Sabina și prietenii și Phenomenon - tânără trupă rock descoperită chiar de Nicu Covaci. Rolul cel mai greu l-a avut Sabina care a trebuit să deschidă calea unui mega-concert așteptat cu maximă nerăbdare, prin intermediul unor coveruri. Artista a interpretat melodii cunoscute din Natalie Imbruglia, Duffy, Michael Jackson, George Michael într-un stil propriu, plin de dezinvoltură și carismă. Următoarea oră a fost asigurată de foarte tânără trupă rock Phenomenon având în componență interpreți între 14 și 16 ani. Ca o confirmare a valorii acestor tineri, trupa lor a fost aleasă să reprezinte România în cadrul concursului Global Battle of the Bands 2009 finala de la Londra în 27 aprilie 2010. Tinerii entuziaști au acaparat în scurt timp publicul cu melodii pregnante care s-au dovedit a fi pe gustul timișorenilor. Florin Mihoc a avut sarcina de a introduce pe scenă fenomenul Phoenix. Cu emoție în voce și cu teama de exprimări clișeiste jurnalistul care a devenit o prezență obișnuită a fenomenelor culturale timișene, a prezentat formația Phoenix în formula actuală: Nicu Covaci, Ovidiu Lipan „Tândărică”, Cristi Gram, Bogdan Bradu, Ionuț Contraș, Dzidek Marcinkiewicz și Volker Vaessen, invitații acestora -prim-solista Operei Naționale Tina Munteanu, corul și orchestra Filarmonicii din Timișoara. Spectacolul ce a reunit rockul și muzica simfonică -Symphoenix reeditat la Timișoara a fost primit de un public numeros, alcătuit din fani de ieri și de azi ai trupei. Sonorizarea spectacolului a fost pregătită la Londra în vederea perfecționării acusticii. Artiștii și-au făcut intrarea cu celebra și nemuritoare piesă Timișoara cu care au și încheiat spectacolul în semn de respect față de orașul care le-a dat naștere acum mai bine de 45 de ani. Concertul a cuprins majoritatea pieselor care au consacrat trupa: Baba Novac, Nunta, Ciocărtia, Jocul, Mica iganiadă, Vremuri, Mugur de fluiet, Te întreb pe tine, soare și altele. Efectele auditive produse de back-groundul vocal al corului Filarmonicii au dat o nouă culoare pieselor atât de cunoscute. Membrii formației au reușit să antreneze publicul ridicându-l de multe ori în picioare în ciuda diferențelor majore de vârstă, melodia Andrii Popa fiind fredonată de toți spectatorii. Concertul s-a încheiat după două ore minunate în care Phoenix a arătat publicului din Timișoara că fenomenul născut aici nu este nici pe departe pe cale să moară. O nouă renaștere a trupei este posibilă, în măsura în care piese vechi de 40 de ani sunt retrăite în compania vocilor membrilor corului Filarmonicii.

Pentru revista "Magazin - revista românilor de pretutindeni" - Tania POPESCU

Florisme

♦ Să fii nedorit, neiuibit, neingrijit,
uitat de toata lumea cred ca e o
foame mai mare, o saracie mai
mare decat a celor care nu au
ce sa manance.

♦ Dumnezeu nu-ti cere sa reu-
sesti, El vrea doar sa incerci din
tot sufletul.

♦ Iisus a spus sa ne iubim unii
pe altii. El nu a spus sa iubim
toata lumea.

♦ Voicunea e o plasa a dragos-
tei in care poti prinde suflete.

♦ Cuvintele de bine pot fi scurte
si usor de rostite, dar ecurile lor
sunt infinite.

♦ Haideti sa ne intampinam
mereu unul pe altul cu zambete,
pentru ca zambetele sunt ince-
putul iubirii.

(Maica Tereza)

Adina BORZA

Redactor-șef al revistei "Jurnal de Moravița"
al Trustului de Presă "Magazin"

În decursul anilor, am publicat numeroase articole consacrate istoriei geto-dacilor, inclusiv marilor lor personalități. Ne-am propus acum să înfățișăm cititorilor, în două numere ale revistei, pe regii și căpeteniile geto-dacice așa cum sunt ei menționați în izvoarele istorice.

Textele sînt însoțite de tablouri realizate de pictorul amator Simion Tatu. Desigur, portretele realizate de S. Tatu, sînt doar încercări de reconstituire ale chipurilor personalităților geto-dacice, rod al imaginației sale artistice. Ca și alte reproduceri ale creației artiștilor amatori sau consacrați.

CHARNABON

Marele dramaturg al antichității, Sofocle (497-404 î.e.n.), menționează, într-una din primele sale tragedii, Triptolemas (din care nu s-au păstrat decît câteva fragmente), existența unei căpetenii, Charnabon, „care domnește pesta geți”. Este pentru întia oară cînd numele unul conducător al geților apare într-o operă literară.

REX HISTRIANORUM

Conducător al geto-dacilor de la Dunărea de Jos sau din preajma Histriei. Nu poate fi vorba de un conducător al cetății grecești Histria, deoarece aceasta, ca republică, nu avea cum să fie cîrmuită de un rege. În anul 339 î.e.n., a opus o dirză rezistență sciților, conduși de regele lor, Ateas. Potrivit informațiilor transmise de istoricul latin de la începutul erei noastre Trogius Pompeius (în rezumatul pe care alt istoric latin, din sec. III, Iustinus îl face operei acestuia), Ateas a chemat în ajutor pe Filip II, regele Macedoniei. Moartea acelu „rex histrianorum” l-a determinat pe Ateas să nu mai plătească pe oștenii lui Filip. În consecință, regele macedonean a pornit împotriva lui Ateas, învingîndu-l și luînd numeroși prizonieri.

DROMICHETE

Către sfîrșitul sec. IV. î.e.n., Cîmpia munteană și teritoriul de la Est de Dunăre erau stăpînite de regele Dromichete, care a intrat în conflict cu Lisimach (regele Traciei elenistice din 306 î.e.n.), deoarece acesta din urmă cîmpise teritoriile dobrogene ale geto-dacilor. Prima luptă, desfășurată în anul 300 î.e.n. s-a încheiat cu victoria lui Dromichete, care, potrivit relatării lui Diodor din Sicilia (Diodor Siculus), l-a luat prizonier pe fiul lui Lisimach, Agathocle. În 292 î.e.n., Lisimach a întreprins o nouă expediție, în care a căzut el însuși prizonier, fiind dus în orașul de reședință al geților, Helis. Relatînd evenimentul, autorii antici (Pausanias, Diodor din Sicilia, Plutarh, Cassius Dio) insistă asupra înțelepciunii politice a regelui geto-dac, care i-a convins pe oștenii săi că e mai bine să cruțe viața lui Lisimach și să-și facă, astfel, din el un aliat. Pe larg este povestit și ospățul celor două oștiri, în care macedonenilor li se oferă o masă încărcată cu mîncăruri alese, în contrast cu simplitatea ospățului geto-dacilor. Pus să compare cele două mese, Lisimach — se spune în vechile scrieri — ar fi declarat că îi pare rău pentru nesocotința sa, dar că, recunoscător pentru bunăvoința cu care a fost tratat, va rămîne întotdeauna prietenul geților. Pacea s-a încheiat, într-un cadru solemn, alianța celor doi regi fiind consacrată și prin căsătoria dintre Dromichete și fiica lui Lisimach.

MOSKON

În părțile Tulcei au fost descoperite o seamă de monede de argint avînd pe avers un călăreț și inscripția Basileos Moskonos. Acest tip de monede pare să fi fost emis în sec. III î.e.n. de un conducător geto-dac ce avea strînse legături cu orașul Histria, și își întindea stăpînirea în Nordul Dobrogei. După cum rezultă din mărturiile numismatice menționate este vorba de regele geto-dac Moskon.

ZALMODEGIKOS

Căpetenie geto-dacă din sec. III î.e.n. de pe malul stîng al Dunării de Jos. Existența acestuia este atestată de o inscripție descoperită la Histria, care amintește despre o solie alcătuită din trei cetățeni de frunte ai orașului (Diodores, Procritos și Clearchos) trimisă la acest rege. Solia cerea lui Zalmodegikos restituirea ostategilor, în număr de 60, precum și a veniturilor cetății, care fuseseră desigur capturate de către regele get de la histrieni. Cei trei soli au cîștigat bunăvoința regelui și histrienii au hotărît „să fie încununați, ei și urmașii lor, cu cunună de aur la toate spectacolele de teatru pentru bărbăția și rîvna lor față de popor, pentru ca și ceilalți cetățeni, cunoscînd că poporul cinstește pe .bărbații vrednici, să se îndemne a sluji cetatea. Decretul să fie săpat pe două lespezi, din care una să se așeze în Agora (piața publică), în fața porticului, iar cealaltă în preajma altarului lui Zeus Polieus”.

Din textul inscripției se poate deduce că Zalmodegikos era unul din regii daci din Dobrogea, care într-o confruntare cu Histria, capturase prizonieri și importante venituri ale cetății.

RHEMAXOS

Rege geto-dac ce stăpînea, la sfîrșitul sec. III — începutul sec. II î.e.n. teritoriul de la Nord-Vest de Dunăre, întinzîndu-și autoritatea și asupra cetăților din Dobrogea care îi plăteau tribut, în schimbul protecției militare. Existența sa ne este dovedită tot de un decret histrian, de astă dată acordat în cinstea lui Agathocle, sol al cetății la regele geto-dac Rhemaxos, pentru a solicita ajutor împotriva repetatelor atacuri ale tracilor conduși de regele Zoltes.

Rhemaxos a oferit histrienilor un ajutor de 700 călăreți, cu care aceștia au înfrînt oastea vrăjmașilor: „Călcînd tracii [lui Zoltes] jurămîntul și invoiala — se spune în decret — și tot dînd navală, [Agathocle], ales de popor comandant cu depline puteri, a păzit ogoarele și turmele și grînele pînă la trecerea [venirea] regelui Rhemaxos. Iar după ce regele a trecut pe malul din față, [Agathocle] l-a convins să dea spre paza cetății călăreți o sută; iar cînd tracii au căzut în număr mare asupra străjerilor... [a fost] trimis sol la feciorul regelui, Phra[dmion], l-a convins pe acesta să dea strajă cetății călăreți șase sute, care, întrecînd oastea vrăjmașilor, au înfrînt pe căpetenia acestora, Zoltes”.

OROLEs

Tot din preajma anului 200 î.e.n. avem știri istorice limpezi și despre geto-dacii din interiorul arcului carpatic. Este vorba de o relatare a lui Pompeius Trogius (păstrată sub formă de rezumat la Iustinus), în care se spune: „Și dacii sînt din neamul geților. Ei, în timpul regelui Oroles, fiindcă nu s-au purtat bine împotriva bastarnilor”, au fost pedepsiți de rege. „Și nici nu s-a schimbat această rînduială pînă cînd nu și-au spălat, prin curaj, rușinea suferită în războaie”. Două elemente deosebit de importante sînt de reținut în aceste pasaje. Mai întîi acela că Pompeius Trogius îi numește pe autohtoni daci, subliniind că sînt de un neam cu geții (suboles getarum = vîrstare ale geților), identitate remarcată și de alți numeroși autori; apoi, pedeapsa pe care Oroles o aplică ostașilor lui ne demonstrează o creștere a autorității regelui. Informațiile despre faptul că regele Oroles a purtat lupta împotriva bastarnilor îngăduie istoricilor să plaseze uniunea de triburi în Estul Transilvaniei, poate și dincolo de munți, în Moldova.

RUBOBOSTES

Tot Pompeius Trogius amintește în același text de „creșterea [la începutul sec. II î.e.n.] a puterii dacilor sub regele Rubobostes” (Incrementa Dacorum per Rubobostem regem). Referirea istoricului antic la Rubobostes, în textul în care este vorba și despre Oroles ne face să considerăm că este vorba tot de dacia din Transilvania, că Rubobostes stăpînea, eventual, chiar aceeași regiune, fiind, probabil, urmașul lui Oroles.

BUREBISTA

Cea mai strălucită personalitate din istoria geto-dacilor a fost, fără îndoială, Burebista, care, în cursul sec. I î.e.n. a unit sub stăpînirea sa toate triburile și uniunile geto-dacice în statul dac centralizat și independent. Începutul domniei sale se plasează — conform informațiilor transmise de Iordanes (Getica) — în anul 82 î.e.n., atunci cînd, la Roma, Sulla devenise dictator. Deși puține la număr, izvoarele istorice din vremea sa îngăduie reconstituirea personalității sale, dezvăluindu-ne, astfel, unul din cele mai strălucite genii politice și militare ale vremii. Caracterizîndu-l, Strabon, marele istoric și geograf al antichității, arată că „Burebista, bărbat get, luînd conducerea neamului său a ridicat pe oamenii aceștia... așa încît în cîțiva ani, a întemeiat o mare stăpînire”. După lupte purtate împotriva celților, care, la granița Nord-Vestică constituiau un permanent pericol pentru securitatea statului geto-dac, Burebista a luat sub ocrotirea sa și cetățile de pe malul de Vest al Pontului — fiind așa cum îl numește decretul în cinstea lui Acornion din Dionysopolis (Balcic) — „cel dintîi și cel mai mare dintre regii din Tracia și stăpînitor al tuturor ținuturilor de dincoace și dincolo de Dunăre”.

Constituirea statului dac centralizat sub conducerea lui Burebista, în jurul anului 70 î.e.n., a fost rezultatul dezvoltării vieții materiale și spirituale pe teritoriile locuite de geto-daci, care făceau parte din numeroasa populație a tracilor, cu adînci rădăcini în întreg spațiul carpato-danubian-pontic. Statul dac a cunoscut o puternică înflorire economico-socială în secolul I e.n., sub conducerea lui Decebal.

Marea întindere și forță a statului marelui rege Burebista se reflectă și în importantul număr de oșteni — 200 000 — pe care-i putea ridica la luptă, încît, cum spune tot Strabon „era temut și de romani”.

În anul 48 î.e.n., Burebista l-a trimis pe Acornion în solie la Pompei, oferindu-i alianța împotriva lui Cezar. Înrîngurarea lui Pompei, la Pharsalos, a făcut ca alianța preconizată să nu se realizeze; în ultimii ani ai domniei, Cezar plănua o expediție împotriva celui mai puternic adversar de atunci al Imperiului roman — regatul geto-dac al lui Burebista. Moartea ambilor conducători în același an (44 î.e.n.) a aminat izbucnirea conflictului dintre cele două forțe ale lumii antice.

DECENEU

După moartea lui Burebista, marele stat dac centralizat s-a împărțit în patru, apoi în cinci formațiuni, stăpînirea zonei care avea drept centru vechea capitală, Sarmizegetusa, revenindu-i lui Deceneu, mare preot încă de pe vremea regelui dac: „Pentru a-și convinge poporul — spune Strabon — și-a luat ca ajutor pe Deceneu”. Din informațiile date de Dion Chrysostomus, templele sacre ale dacilor s-ar fi aflat pe Muntele Cogaionon, și au fost identificate de unii cercetători cu sanctuarele de la Sarmizegetusa Regia (Grădiștea Muncelului de azi).

„Niciodată până acum în istorie nu a fost adunată o colecție [de artă] atât de mare, cu atât de puține scrupule”

(Din dezbaterile procesului de la Nürnberg)

RĂZBOIUL TABLOURILOR

Încă din primăvara lui 1938, curînd după Anschluss, Hitler dăduse directivele necesare pentru ceea ce avea să se numească „operația Linz”. Este vorba despre crearea în orașul austriac omonim a „celui mai mare muzeu al tuturor timpurilor”.

Iar cum districtul Linz avusese nefericitul privilegiu de a fi teritoriul pe care văzuse lumina zilei monstrul de mai târziu, era firesc ca în vizorul lui să intre orașul Linz. Acesta urma să devină un puternic centru industrial, cu numeroase edificii publice, un teatru, o bibliotecă cu sute de mii de volume/toate dominate de construcția fastuoasă și supradimensionată a „Führermuseumului”.

Cît de premeditată a fost toată această acțiune, ne-o dovedește și faptul că, începînd chiar cu anul 1933, diferite instituții hitleriste au manifestat un interes deosebit față de Polonia, de cultura și de colecțiile ei de artă. Sub pretextul unei colaborări culturale, numeroși esteticieni germani au dat buzna în țara vecină, solicitînd și căpătînd cataloage cu liste de picturi, fotografii ale exponatelor muzeistice și vizitînd depozitele de comori artistice. După ocuparea Poloniei, aceiași esteticieni, înarmați cu cataloagele respective, au cerut predarea neîntăriată a obiectelor de artă. La reședința bavareză, Obersalzberg, Führerul a primit mari catastife, legate în piele maro, conținînd fotografiat sute de tablouri, pe care, personal, le-a distribuit galeriilor sale favorite și, în primul rînd, celei de la Linz.

Cea de-a doua mare grupă, patronată de von Ribbentrop și denumită chiar „echipa specială Ribbentrop” a acționat în Franța, avînd ca sarcină colectarea obiectelor de artă proprietate publică și privată, mai ales a celor aparținînd evreilor.

Dar cea mai cuprinzătoare organizație creată în scopul jefuirii a fost Direcția operativă Rosenberg. La 29 ianuarie 1940, Hitler îl numea pe Alfred Rosenberg șef al „Centralei pentru cercetarea educației și a concepției național-socialiste” sau, cum i se mai spunea pe scurt, Școala Superioară (Die Hohe Schule), instituție căreia îi erau destinate lucrările de artă și cărțile însușite de Direcția operativă a „ideologului” nazist. În primăvara anului 1941, aria de acțiune a Direcției, care se rezumase inițial la țările ocupate din Europa Occidentală, s-a extins și asupra celor din Răsărit — România, Bulgaria, Iugoslavia, Grecia, Ungaria — unde au fost constituite subsecții ale Biroului condus de Rosenberg, avînd colaboratori din cele mai diferite domenii. Ei purtau o uniformă specifică, care trăda, și ea, caracterul militar al acestei formații.

Ca persoană particulară, cel mai important complice al lui Hitler a fost dr. Posse, directorul Galeriei din Dresda, însărcinat special cu selectarea și evaluarea tablourilor confiscate din muzeele europene.

Nu există o evidență completă a lucrărilor de artă și a bunurilor culturale pe care le-au prădat naziștii din teritoriile ocupate. S-au păstrat însă unele inventare parțiale, din care ne facem o imagine aproximativă despre proporțiile celui mai mare jaf de artă al tuturor timpurilor. Un raport de activitate al Direcției speciale arte plastice din cadrul Direcției operative Rosenberg, care se referă la perioada octombrie 1940 - iulie 1944, ilustrează că în țările occidentale ocupate au fost sechestrate 203 colecții de artă, dintre care, pînă la 15 iulie 1944, colaboratorii Direcției trimiseseră în Germania 21 903 piese. Dacă adăugăm și jaful operat în Polonia, U.R.S.S., Austria, Cehoslovacia, Ungaria, țările balcanice, reiese că naziștii au furat organizat și oficial cel puțin 200 000 obiecte de artă. Numai pînă în decembrie 1942, dr. Posse achiziționase pentru „Führermuseum” circa 5 000 lucrări de artă de primă valoare. La Procesul de la Nürnberg, s-a constatat că cel de-al treilea Reich și-a însușit în materie de artă un tezaur care depășește pe cele reunite ale Muzeului Metropolitan din New York, British Museum din Londra, Luvru din Paris și Tretiakov din Moscova.

Filmul jefuirii operate de naziști în Europa cotropită este tema lucrării Die Dame mit dem Hermelin (Doamna cu hermina), apărută în Republica Democrată Germană, în anul 1963, și semnată de Ruth și Max Seydewitz. Prezentăm, cu unele prescurtări și cu titlul și subtitlurile redacției noastre, manierele de acțiune ale jefuitoarelor de artă naziști într-una dintre cele mai greu lovite țări: Franța.

ARTA - PRETEXT DE PERCHEZIȚII

La 30 iulie 1940, deci la o lună după capitularea Franței și semnarea armistițiului, feldmareșalul Keitel, șeful înaltului Comandament al Wehrmachtului, ordona comandantului militar al Parisului, generalului von Bockelsberg, să confiscă lucrările de artă — proprietate particulară — îndeosebi cele aparținînd evreilor, precum și „să pună în siguranță” tezaurul artistic ale statului francez.

Cu o săptămîină înainte de a fi emis ordinul lui Keitel, la 21 iulie 1940, ministrul de Externe, von Ribbentrop, ceruse, la rîndul său, ambasadorului german la Paris, Abetz, ca, pe lângă documentele Ministerului de Externe francez, să sechestreze și o serie de lucrări de artă, îndeosebi cele din patrimoniul evreilor și al „elementelor ostile Germaniei”. Șeful Înaltului Comandament al Wehrmachtului s-a informat de ce el, Ribbentrop, îi transmitea ambasadorului sarcini care țineau de competența administrației militare. Ribbentrop i-a răspuns că acest lucru fusese „hotărît de Führer pe baza referatului meu”.

Profesorii din echipa specială Ribbentrop au primit misiunea de a procura toate cataloagele și reproducerea exponatelor muzeale și de a elabora o listă de mai multe mii de pagini, cuprinzînd patrimoniul artistic francez. Aflînd că fostul consul general austriac la Paris, Weiss, depusese un tablou de Rafael la Banca franco-portugheză și bănuind că banca urma să ducă tabloul în Portugalia, el i-a cerut maiorului Hartmann de la Devisenschutzkommando [Comandamentul devizelor străine] din Paris sechestrarea lui.

La 15 iulie 1940, Keitel a publicat în Buletinul oficial german ordinul ca proprietarii unor obiecte de artă, a căror valoare depășea 100 000 franci, să le declare autorităților germane, pînă la 15 august 1940. Keitel a comunicat că șeful Siguranței și al SD-ului (Sicherheitsdienst — „Serviciul de securitate”), SS-Gruppen-führerul Heydrich, va lua legătura cu comandanții militari de resort în scopul îndeplinirii misiunii. Datorită concursului activ dat de înaltul Comandament al Wehrmachtului Direcției operative Rosenberg, care preluase, între timp, sarcinile echipei conduse de von Künsberg, chemat la Berlin; Heydrich și-a mobilizat organizațiile pentru confiscare; Direcția a dobîndit astfel o privire de ansamblu asupra obiectelor de artă existente în Franța.

Din multitudinea de lucrări de artă furate unor persoane particulare, numim aici doar cîteva. Clavecinista Wanda Landowska, directoarea unei școli de muzică veche la Saint-Leu-la-Forêt, avea o colecție de instrumente muzicale, printre care pianul lui Chopin. Dr. Gerigk, referentul pentru muzică din cadrul Direcției operative Rosenberg, a sechestrat colecția la sfîrșitul lui septembrie 1940, transportînd-o în 53 lăzi în Germania. Zadarnice au fost protestele francezilor, care arătau că această măsură însemna „o pierdere absolut de neînlocuit”.

Colecția lui Georges Wildenstein, proprietarul unei galerii specializate în comerțul de artă, a fost și ea confiscată, la 3 august 1941, pentru Hitler și Goering. Printre cele 38 picturi valoroase din colecție se găsea și tabloul lui Fragonard, *Spălătoarele*.

Olandezul Joseph Kroenig, refugiat în Franța, fost director al Muzeului Frans Hals din Haarlem, deținea o colecție de picturi compusă din 30 tablouri. Ea a fost sechestrată de Direcția operativă Rosenberg, la 2 mai 1941 la Paris, dar a trebuit înapoiată, întrucît Kroenig a dovedit că nu era a lui, ci a italianului Benedictis. Totuși, Goering și-a însușit din ea multe tablouri, pe care directorul colecțiilor sale artistice urma să le restituie, „dacă s-ar ivi vreo posibilitate de transport”. În astfel de cazuri, Goering se îngrijea ca aceste posibilități de transport din Germania către Franța să fie incomparabil mai puține decît în direcție inversă. La fel a fost jefuită, deși S.U.A. erau încă neutre, și doamna Gould, cetățeană americană, care locuia într-o casă mare din Maisons-Lafitte. Sub pretext că ea ar ascunde un depozit de arme, oamenii Direcției Rosenberg i-au percheziționat locuința, confiscînd mai multe obiecte de artă, printre care un triptic foarte valoros și două piese vechi și scumpe, sculptate în fildeș.

„O ASEMENEA OCAZIE CU GREU SE VA MAI ÎNTĂLNI VREODATĂ”

Din comunicatele Devisenschutzkommandoului german, din 5 mai, 17 iulie și 14 septembrie 1941, reiese că, din ordinul lui Goering, Direcția operativă Rosenberg a adunat și dus în Germania următoarele colecții particulare: *Colecția Hirsch*, a coproprietății întreprinderii bancare Louis Hirsch, compusă din circa 30 opere de artă, dintre care 24 picturi din sec. XVII-XIX, precum și un caiet cu compoziții de Richard Strauss; *colecția dr. Wassermann*, compusă din 70 tablouri, aproape exclusiv de pictori flamanzi din sec. XIV, pînă în sec. XVIII; *Hermann, Jean și Isaak Hamburger* (39 picturi, dintre care 4 de Rembrandt); Solomon Flavian (26 tablouri, printre care numeroase lucrări de Courbet); Rosenstein (12 picturi moderne); Hambarzoumian (3 tablouri de van Dyck, Canaletto și Puga); Andre Jean Seligmann (27 picturi, majoritatea din sec. XVII și XVIII, printre care 3 de Fragonard); Emmy-Louis Dreyfuss, printre care două tablouri de Fragonard; *Weil-Picard* (124 tablouri din sec. XVIII, un bust și două statui), estimată la 16-17 milioane franci francezi; Rosenberg (circa 160 tablouri), cu o valoare de 7 171 000

franci francezi. La acest furt considerabil s-a adăugat proprietatea artistică a familiei *Rothschild*. Pentru a păstra în Franța vasta comoară a acestei familii și a altor familii evreiești, autoritățile franceze au recurs la manevra de a le retrage cetățenia, expropriindu-le averile în folosul statului. Ceea ce nu a împiedicat însă Direcția operativă Rosenberg să sechestreze operele artistice în cauză. La 18 septembrie 1940, într-un document declarat secret, Rosenberg comunica rezultatele activității Direcției sale operative în Franța lui F.X. Schwarz, trezorerului Reichului, responsabil cu fondurile din partidul nazist: „Am confiscat bogățiile familiei Rothschild... nu numai de la Paris, ci și din castelele lor din Bordeaux, Deauville etc... Alături de numeroase lucrări științifice, s-au găsit la familia Rothschild, împachetate în lăzi, multe obiecte de artă deosebit de valoroase, care sînt puse astfel în siguranță... Vedeți, deci, că aici se desfășoară o activitate febrilă, pentru a se profita de momentul actual, deoarece o asemenea ocazie cu greu se va mai ivi vreodată”.

Într-o scrisoare către Schwarz, din 14 noiembrie, 1940, Rosenberg comunica faptul că istoricii de artă din Direcția operativă evaluaseră obiectele de artă sechestrate pînă la mijlocul lunii noiembrie 1940, în Vestul Europei, la cel puțin o jumătate de miliard de mărci. Ulterior, la 20 martie 1941, Utikal, un subaltern al lui Rosenberg, prezentînd un raport de activitate, nota: „La o evaluare foarte atentă, se poate stabili că picturile, sculpturile, piesele de mobilier, covoarele, goblenurile și celelalte obiecte de artă, puse în siguranță pînă acum, reprezintă o valoare de peste un miliard de mărci”. El comunica, de asemenea, că Direcția operativă Rosenberg a organizat șapte mari expoziții la Sala Jeu de Paume, „pentru a oferi Reichsmarschallului Goering și Reichsleiterului Rosenberg o imagine de ansamblu asupra obiectelor deosebit de valoroase”. După vizionarea acestor comori de artă, Goering a ordonat transportarea lor în Germania.

Pentru lucrările de artă confiscate familiei Rothschild, au fost elaborate liste de inventar, care, deși nu cuprindeau nici pe departe toate obiectele furate, au ajuns la cifra de 25 pagini scrise mărunt. Printre aceste comori artistice se aflau numeroase picturi de Velásquez, Goya, van Dyck, Tiepolo, Watteau, Reynolds, Cezanne, van Gogh și de alți mari artiști. La ele se adăugau 42 lăzi, cufere și casete cu șiraguri de perle, inele, broșe, pandantive, brățări, diademe cu diamante, briliante și alte pietre prețioase.

Repartizarea acestei avuții a fost hotărîtă de Goering, „regele tuturor piețelor negre”, care nu a rămas nici el în pierdere. Ilustrativ este un raport strict confidențial al șefului Devisenschutzkommandoului german din Franța, datat 8 decembrie 1941: „La 3 decembrie 1941, cu ocazia prezenței sale la Paris, domnul Reichsmarschall a luat anumite decizii în legătură cu valorile din averea familiei Rothschild. Aceste hotărîri le-a însemnat și în acele mele:

1) 52 colete cu obiecte de artă și de podoabă din proprietatea diferiților membri ai familiei:

a) 21 colete vor fi predate Direcției operative Rosenberg; predarea a avut loc la 4 decembrie 1941;

b) 31 colete vor fi păstrate de către Devisenschutzkommando, pînă la noi ordine ale Reichsmarschallului. Domnul Reichsmarschall va cere coletele, după ce va fi avut o discuție cu domnul ministru de Finanțe al Reichului, în legătură cu valorificarea obiectelor;

2) 22 lăzi mari și 3 coșuri cu argint și tacîmuri de argint din proprietatea diferiților membri ai familiei Rothschild: la fel ca la 1) b).

3) Tablouri și obiecte de artă descoperite într-un dulap din locuința evreicei Alexandrienne Rothschild, Paris, strada Leonardo da Vinci.

Aceste tablouri și obiecte de artă se vor preda Direcției operative Rosenberg. Predarea a avut loc la 5 decembrie 1941...”

În același raport de activitate se menționa și că pînă la jumătatea lunii martie 1941, fuseseră trimise din Franța în Sudul Germaniei, din ordinul lui Hitler, nici mai mult nici mai puțin decît 6 000 lăzi cu material științific (în special cărți) și 30 vagoane cu comori de artă. Echipa pentru „protejarea” artei, din cadrul administrației militare germane din Franța, corija aceste date, arătînd că nu este vorba despre 30 vagoane, ci despre 52. Dintr-un raport al Secției arte plastice, datat 16 aprilie 1943, reiese că, în perioada 17 septembrie 1940-7 aprilie 1943, aceasta „a dus, din teritoriile occidentale ocupate... în zece transporturi... către ascunzătorii germane, 92 vagoane cu 2 775 lăzi, conținînd picturi, sculpturi, piese istorice de mobilier, goblenuri, obiecte de artizanat etc... în plus, 53 obiecte de artă au fost livrate cu transporturi speciale pentru locuința din München a Führerului, iar alte 594 obiecte (picturi, statui, piese de mobilier și țesături) pentru domnul Reichsmarschall”. Conform unui alt raport, din aprilie 1943 pînă în iulie 1944, au mai fost expediate în Germania alte 29 transporturi, însumînd 137 vagoane cu 4 174 lăzi.

Horea a fost îmbrățișat pe roată de un preot unit

(urmăre din pag. 1)

Această pagină este oferită gratuit Asociației Presii Rurale din Banatul Istoric, de către conducerea trustului de presă "Magazin"

Sfinției Sale, Dr. Nicolae CORNEANU, Mitropolitul Banatului, Biserica din satul dumneavoastră, purtând hramul Nașterii Maicii Domnului a fost retrocedată fraților noștri greco-catolici, și având binecuvântarea Prea Sfinției Sale, Alexandru MESIAN, Episcop de Lugoj, cântecul popular românesc se întoarce acasă, în cea mai curată casă a satului; în casa Domnului nostru cel veșnic viu, în casa lui Dumnezeu, binecuvântat numele Lui. Și bucuria este cu atât mai aleasă, cu cât el ne este adus de niște tineri feciori și june fete, care l-au cules de pe buzele moșilor lor, cu grija cu care albinele culeg din gura florii, polenul. Dacă la București păgânismul își mai arată încă fața sub formă de neo-comunism, astăzi, aici la Coșarii, prin bunavoința Prea Sfinției Sale Alexandru MESIAN și a părintelui Ioan RAD, care au îngăduit ca cel dintâi și singurul pentru comuna dumneavoastră, "Festival-concurs de cântec popular autentic" să-și desfășoare faldurile bucuriei în această splendidă catedrală ctitorită de un român născut în sudul Albaniei și înobilat la Viena, comunismul - cum spuneam - a încetat să mai existe. Astfel, putem afirma fără a greși, că după decenii de prigoană, greco-catolicii se simt acasă în istoria, cultura și spiritualitatea neamului românesc. Se vor întreba unii, poate, de ce am ales ca loc de desfășurare pentru aceasta sărbătoare a spiritului Biserica și nu Căminul Cultural? Răspunsul simplu ar fi: "Tocmai pentru că este o sărbătoare a spiritului." Dar nu le răspund astfel, ci le răspund, atât celor care frecventează Biserica, cât și acelor care o ocolesc, dar mai ales acelor, printr-o întrebare rabinică: "Templul - Biserica în cazul nostru - este Casa Tatălui nostru. Și unde, dacă nu în casa părintelui lor își pot arăta copiii bucuria sufletului?" Unii, aduc în dar Casei Lui Dumnezeu, icoane, alții candelori covoare, noi am adus astăzi în dar Domnului, sufletul Poporului Român, purtând pe cap ceapsa de aur a cântecului popular. Și ce minune! Oameni pe care nu i-am văzut niciodată trecând pragul Sfinției Biserici, șed astăzi, cumiți și sfioși în scaune, așteptând începerea spectacolului, după ce au ascultat smeriți slujba ținută de părintele Ioan. Iată puterea cântecului popular românesc; iată ce poate face el, atunci când i se îngăduie să intre în Casa Lui Dumnezeu! Credincioși și prieteni ai cântecului popular, în multe locuri din țara asta, căminele culturale au zidurile mănjite cu sânge de români nevinoși. Unul din ele este și căminul, așa zis cultural, din Coșarii. Și în acest cămin, ca în altele, frunzașii sateilor au fost urcați pe scenă în lanțuri, umiliți și apoi duși în sinistrele temnițe comuniste. Pentru cei mai tineri, care nu știu, le spun că temnițele comuniste au reprezentat cam tot ce au trăit primii creștini în temnițele romane. Sigur, astăzi, el, căminul, se cheama "Casa Națională". Dar cât de națională poate fi o discotecă rurală unde tinerii intră înclinându-se sub aburii alcoolului în ritualuri păgâne, socotiți dumneavoastră. Vedeți în Biserică așa ceva? Nu, pentru că Biserica îndreaptă. Omul e fiară când scapă de sub aripa bisericii! Căminul de ieri, ori "Casa Națională" de astăzi, în multe așezări românești, nu este decât o cârciumă fără mese. Ba are uneori mese, pentru nunțile la care mulți se îmbată laolaltă cu pruncii lor. Știți cum se simte cântecul curat românesc în acel loc? Ca o rândunea prinsă în palma unui bețiv. Și știți de ce? Pentru că acolo, nici umbra lui Dumnezeu nu intră. Se întreba odată Arhimandritul Amvrosii Iurasov - duhovnic în Mănăstirea de maici Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, din orașul Ivanovo din Rusia - un "Părinte Cleopa" al Rusiei: "Cum poți transforma o societate într-o cireadă?" Și tot el răspundea: "Foarte simplu: trebuie să declare că nu există Dumnezeu." Aici, astăzi, noi îl vom slăvi pe Domnul Dumnezeu, prin pricesne și cântec românesc. Și îl slăvim prin bunavoința fraților noștri greco-catolici care, în vremea păgânismului, au umplut temnițele comuniste pentru credința lor în Dumnezeu și pentru dragostea lor față de neamul românesc. Oameni buni, îngăduiți-mi prin răbdarea dumneavoastră, să fac cunoscută pentru cei mai tineri și neștiutori, însemnătaea greco-catolicilor în istoria tristei noastre Români și fac aceasta îndemnat de un sentiment de fiască recunoștință, folosindu-mă de vorbele lui Virgil Trușău, care spunea că în Ardeal - și nu numai așa spune eu - câtă istorie, cultură și spiritualitate românească s-a produs, toată, vorbind de cea pozitivă, s-a făcut de către greco-catolici! Astfel: Episcopul Inocenție Micu, un mare român, primul, cu adevărat român, prin memoriile adresate curții vieneze și Dietei Transilvaniei, a pus bazele luptei și programului pentru emanciparea socială și libertatea națională a poporului român. Într-un consistoriu secret ținut la Blaj în 1792, sub președinția episcopului Grigore Maior, Horea, Cloșca și Crișan, au fost sfătuiți cum să facă răscoală, primind o cruce, pe care să jure fiecare moț. Supplex Libellus Valachorum a pornit din Blaj. Din Blajul de unde a "răsărit soarele românilor". Pentru că la Blaj au înflorit primele școli secundare de pe întreg teritoriul locuit de români, în 1754, apoi la Oradea în 1785, Beiuș 1828, Năsăud

în 1858 și 1863, toate fiind greco-catolice. Școli parohiale românești s-au deschis începând cu anul 1728, iar Gh. Șincai a înființat singur peste 300 de școli. Profesori plecați din Blaj au fondat prima școală secundară în București în 1818 (Gh. Lazăr, Sf. Sava). Gh. Asachi, cu studii la Roma, împreună cu alți patru profesori din Blaj, la chemarea Mitropolitului Veniamin Costachi, a deschis Seminarul Teologic ortodox la Socola - Iași, apoi Școala Normală cu 2 ani de studii, precum și un Gimnaziu cu 4 clase. Tot Asachi cu ai săi, au deschis în 1834, cursurile Academiei Mihăilene, cu facultăți de filozofie, juridică, inginerie, economie, filozofie și arte frumoase. Seminarul Central din București la 1836 și cel din Rm. Vâlcea la 1837 au luat ființă cu profesori ardeleni. Seminarul din Buzău, deschis în 1836, a început cu profesori blăjeni, ca: Petre Suci, Gavrilă Munteanu și Dionisie Romano, care au editat și prima foaie bisericească "Vestitorul bisericesc", în 1839. Aceste seminarii teologice au contribuit temeinic la pregătirea viitorilor preoți ortodocși. La înființarea în 1860 la Iași a Universității, Simion Bărnuțiu, pleca din Blaj cu alți patru profesori, între care și Ștefan Micle, soțul Veronicăi Micle, iar Bărnuțiu este ales rector al universității (un canonic, unit, rector), ca apoi să devină membru al Academiei. Augustin Treboniu Laurian, pleacă și dânsul din Blaj ca să organizeze școlile în Moldova. Alex. Papiu Ilarian, la fel blăjan, ajunge profesor la facultatea juridică nou înființată, apoi este ministru al justiției și membru al Academiei. Aron Pumnul se duce din Blaj la Cernăuți, unde-l are elev pe M. Eminescu. El fondează ziarul "Bucovina". Corifeii Școlii Ardelene, uniții, au fost deschizători de drumuri în

toată cultura românească din toate provinciile locuite de români. Alți blăjeni, ca Timotei Cipariu, care chiar cu unele exagerări în latinizare, este considerat "părintele filologiei române", iar George Barițiu și Andrei Mureșan, ai ziaristicii românești. Cât despre greco-catolici ca, George Coșbuc, Liviu Rebreanu, Ion Agârbiceanu, Ioan Budai Deleanu, este destul să spunem că au înfrumusețat limba românilor, cu geniul lor. Însăși Revoluția de la 1848 și-a avut punctul central pe Câmpia Libertății din Blaj. Discursul lui Simion Bărnuțiu, care este doctrina și programul național revoluționar, s-a rostit în Catedrala Blajului. Comitetul Național Revoluționar Român adunat la Blaj în 1848, a înființat legiuni, care sub comanda lui Avram Iancu (scolit la Blaj), să pornească revoluția, iar șefii de legiuni au fost majoritatea preoți greco-catolici, ca: Axente Sever, Simion Balint, Ștefan Moldovan, Nic. Vlăduțiu, Simion Groza, iar alți preoți uniți au fost tribuni, vice-tribuni, conducători de cete. etc. E bine, oameni buni, să ne înobilăm cu darul recunoștinței și să recunoaștem măcar azi dacă ieri nu ne-a fost îngăduit, că Biserica unită a deșteptat în poporul nostru conștiința națională și pe cea a latinității noastre, prin școli, scrieri și predici. Ea a fost, după cum sublinia într-un articol apărut într-o gazetă din Los Angeles,

dr. Virgil Trușău, farul luminos ce și-a revărsat razele de cultură și vii sentimente naționale în toate provinciile românești. Și să nu uitați, nici voi și nici urmașii urmașilor voștri, că Horea, în văzul celor care l-au condamnat și al românilor împietriți de durere, a fost îmbrățișat pe roată de un preot unit - Basiliu Rațiu. Iată ce fel de români sunt greco-catolicii! Oameni buni, greco-catolicii, au tras brazdă adâncă în istoria neamului românesc. Iată de ce, această splendidă întâmplare - o întâmplare elaborată, este adevărat - are loc într-o catedrală greco-catolică.

Dar, înainte ca bucuria cântecului să se desfășoare vederii și auzului nostru, vreau să mulțumesc atât în numele instituției pe care o conduc, cât și al meu personal, președintelui Consiliului Județean Timiș, domnului Constantin OSTAFICIUC, domnului Răzvan HRENOSCHI, omul care apără și susține, din funcția nu ușoară de șef al culturii timișene, autenticul în folclor și valoarea în cultură, maestrului Gelu STAN - președintele juriului, domnului profesor Ioan Gh. OLTEAN - membru al juriului, dar și prezentatorul festivalului-concurs "Câte stele-s pe Banat", cum și distinselor doamne: prof. Daniela BĂCILĂ, Lia LUNGU, prof. Liliana Savu-BADEA și Aurelia ARDELEANU. Mai am de rostit cuvinte de mulțumire pentru oameni apropiați de dumneavoastră și anume: domnului primar Eugen DOBRA, domnului viceprimar Gheorghe COSTESCU, domnului Florin STAN, domnului referent cultural Laurențiu Dumitru MOCAN. Mai vreau să amintesc aici și acum, numele domnului Viorel POPA - șef de post în comuna Brestovăț și al adjunctului său, domnul Ioan ȘTEFĂNESCU. Doi oameni care fac cinste hainei militare. O petală din floarea rară a recunoștinței și pentru doamnele Anișoara STANJIC, pentru sora ei Maria și pentru Maria NEDELUCU, care, alături de doamna Elena JURJESCU - directorul festivalului, au pregătit frumosul muzeu al portului popular.